

Narodowy Bank Polski w lutym 2017 r. rozpoczyna emisję wyjątkowej serii srebrnych monet kolekcjonerskich "Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni". Pragniemy upamiętnić Żołnierzy, którzy polegli, walcząc w polskim powojennym podziemiu niepodległościowym, antysowieckim i antykomunistycznym.

O wolną Polskę, mimo zakończenia II wojny światowej, walczyło około 200 tys. żołnierzy, z czego około 20 tys. poległo w walce, a kolejne tysiące trafiły do więzień UB i NKWD, gdzie były bestialskie katownie. W serii tej zostaną upamiętni żołnierze, którzy z odwagą, męstwem i poświęceniem przeciwstawili się sowieckiemu terrorowi. Wybraliśmy najbardziej znaczące i dramatyczne życiorysy, które stały się symbolami postaw patriotycznych. Narodowy Bank Polski pragnie jednak, aby seria ta upamiętniała całe powojenne podziemie antykomunistyczne.

Wierzę, że emisja monet kolekcjonerskich serii "Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni" będzie jednym z działań, które przywrócą tę część polskiej historii do powszechnej świadomości. Niech monety te będą wyrazem szacunku i uznania dla walczących o niepodległą Rzeczpospolitą w trudnych powojennych czasach, które dla niepogodzonych z tak zwanym porządkiem jałtańskim stały się okresem dramatycznej próby. Próby, z której wyszli zwycięsko, zgodnie bowiem z napisem umieszczanym na monetach tej serii "Zachowali się jak trzeba".

prof. Adam Glapiński

Prezes Narodowego Banku Polskiego

Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni

Żołnierze Niezłomni – tym mianem określa się polskie powojenne podziemie niepodległościowe i antykomunistyczne. O wolną Polskę, mimo formalnego zakończenia II wojny światowej, walczyło nawet około 200 tys. żołnierzy II Rzeczypospolitej. Walka z Sowietami i ich polskimi kolaborantami trwała kolejnych 10 lat – do połowy lat 50., a w latach 1945–1947 partyzanci często byli jedynymi panami terenu. Głównym celem była ochrona polskiej ludności przed sowieckim terrorem – grabieżami, gwałtami, mordami.

Należeli do różnych formacji zbrojnego podziemia – Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość", Narodowych Sił Zbrojnych, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, Konspiracyjnego Wojska Polskiego, Ruchu Oporu Armii Krajowej, 5. i 6. Wileńskiej Brygady AK, Zgrupowania "Błyskawica" Józefa Kurasia i wielu innych, także organizacji młodzieżowych.

Większość z nich rozpoczęła swoją walkę o Polskę jeszcze podczas wojny obronnej przeciw Niemcom i Sowietom we wrześniu 1939 r., część przyłączyła się do struktur konspiracyjnych w kolejnych latach okupacji, wszyscy składali przysięgę na wierność Rzeczypospolitej i wartości "Bóg, Honor, Ojczyzna" niezłomnie bronili do końca. Byli wśród nich, prócz narodowców, chadeków i ludowców, piłsudczycy czy socjaliści – cały przekrój przedwojennej Polski, oczywiście z wyjątkiem komunistów, którzy już w II Rzeczypospolitej mieli wrogi stosunek do polskiego państwa.

Pod koniec wojny, w miarę przechylania się zwycięstwa na stronę aliantów, potwierdzało się (szczególnie po upadku powstania warszawskiego), że Armia Czerwona nie zamierza Polski wyzwalać, a jej służby specjalne, NKWD, mają inny cel niż pomoc Armii Krajowej w walce z Niemcami. Walka o wolność i niepodległość Polski, mimo kapitulacji hitlerowskich Niemiec w maju 1945 r., była zatem kontynuowana, również na wschodnich obszarach przedwojennej Polski, wcielonych do Zwiazku Sowieckiego.

Przyszło im walczyć w arcytrudnej, można powiedzieć beznadziejnej, sytuacji – z jednej strony mieli pacyfikujące Polskę sowieckie imperium, z drugiej – Zachód, który zdradził, zostawiając kraj na pastwę Stalina. Nadzieje na wybuch III wojny

światowej – konfliktu między Zachodem a Wschodem – też szybko prysły, a działania komunistów (powszechny terror, sfałszowanie referendum 3 x tak w czerwcu 1946 r. i wyborów do Sejmu w styczniu 1947 r.) nie pozostawiały złudzeń co do prawdziwych zamiarów nowych, narzuconych władz. Dodatkowo ogłaszane przez komunistów amnestie dla pozostających pod bronią polskich żołnierzy były pułapką, ujawnienie się oznaczało śmierć, w najlepszym razie – więzienie i represje. Oni pozostali jednak niezłomni, wierni Rzeczypospolitej do końca – czy to trwając na posterunku w lesie, czy zachowując godną postawę w śledztwie. Wartość walki tkwi – jak napisał prof. Henryk Elzenberg – nie w szansach zwycięstwa sprawy, w imię której się ją podjęło, ale w wielkości tej sprawy.

Bilans tej nierównej walki był tragiczny – ponad 20 tys. Żołnierzy Niezłomnych zginęło z bronią w ręku. Kolejne dziesiątki tysięcy trafiały do katowni NKWD, UB, Informacji Wojskowej, obozów pracy, duża część została wywieziona w głąb Związku Sowieckiego. Tych, którzy nie poddali się sowieckiemu okupantowi – dowódców i żołnierzy, kapłanów, działaczy politycznych, a także harcerzy i uczniów – czekały represje, wieloletnie wyroki, bardzo często śmierć. Tak jak w przypadku polskich oficerów zamordowanych w Katyniu, Polska straciła, po raz drugi, nie tylko żołnierzy, ale elitę, kadrę przywódczą. W cywilu Żołnierze Niezłomni byli urzędnikami, inżynierami, prawnikami, artystami...

Historycy coraz częściej nazywają walkę Żołnierzy Niezłomnych ostatnim polskim powstaniem – powstaniem antysowieckim. Najbardziej, jeśli chodzi o ideę, charakter, ale także zasięg terytorialny, przypominającym powstanie styczniowe 1863 r. Sowieci i ich polscy kolaboranci nie tylko mordowali ich fizycznie, ale zabijali pamięć o nich. Szatański plan komunistów, aby zatrzeć po nich wszystkie ślady, wymazać ich z historii, wykląć, jednak się nie powiódł. Dziś Żołnierze Niezłomni wracają do świadomości Polaków.

Tadeusz Płużański

27 lutego 2017 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł inaugurującą serię "Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni".

Na awersie srebrnej monety przedstawiono rozerwane kraty więzienne.

Na rewersie monety znajdują się wizerunki: Żołnierzy Niezłomnych, biało-czerwona flaga z symbolem Polski Walczącej oraz napis "Zachowali się jak trzeba".

nominal: 10 zł metal: Ag 925/1000 stempel: lustrzany, tampondruk średnica: 32,00 mm masa: 14,14 g

brzeg (bok): gładki nakład: do 17 000 szt.

Projektant: Dobrochna Surajewska Emitent: NBP Na zlecenie NBP monety wyprodukowała Mennica Polska S.A.

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet i banknotów kolekcjonerskich.

WITOLD

Witold Pilecki

13 maja 1901

Ołoniec MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 25 maja 1948 w Warszawie

rotmistrz kawalerii Wojska Polskiego, pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego, awansowany do stopnia pułkownika

ZAGOŃCZYK

Feliks Selmanowicz

6 czerwca 1904

Wilno

zamordowany 28 sierpnia 1946 w Gdańsku DATA SMIERCI

podporucznik Armii Krajowej, pośmiertnie awansowany do stopnia podpułkownika

Henryk Glapiński

28 grudnia 1915 Częstochowa

DATA URODZENIA MIEJSCE URODZENIA

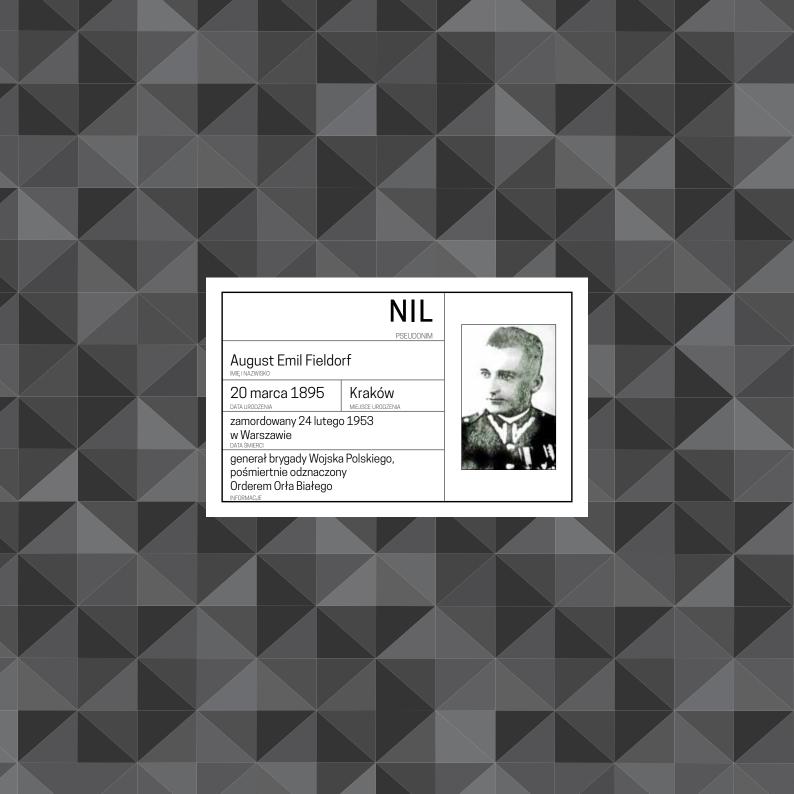
zamordowany 19 lutego 1947

w Łodzi

DATA SMIERCI

kapitan Wojska Polskiego

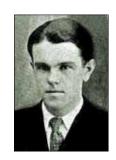
Hieronim Dekutowski

24 września 1918

Dzików miejsce urodzenia

zamordowany 7 marca 1949 w Warszawie

major Armii Krajowej, pośmiertnie awansowany do stopnia pułkownika

Zdzisław Broński

24 grudnia 1912

Radzic Stary MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 21 maja 1949 w Dąbrówce DATA SMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

Stanisław Kasznica

25 lipca 1908

Lwów miejsce urodzenia

zamordowany 12 maja 1948 w Warszawie DATA SMIERCI

podporucznik Wojska Polskiego, podpułkownik i ostatni komendant główny Narodowych Sił Zbrojnych

Łukasz Ciepliński

26 listopada 1913 Kwilcz

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 1 marca 1951 w Warszawie

podpułkownik Wojska Polskiego, pośmiertnie odznaczony Orderem Orła Białego, awansowany do stopnia pułkownika

HUZAR

Kazimierz Kamieński

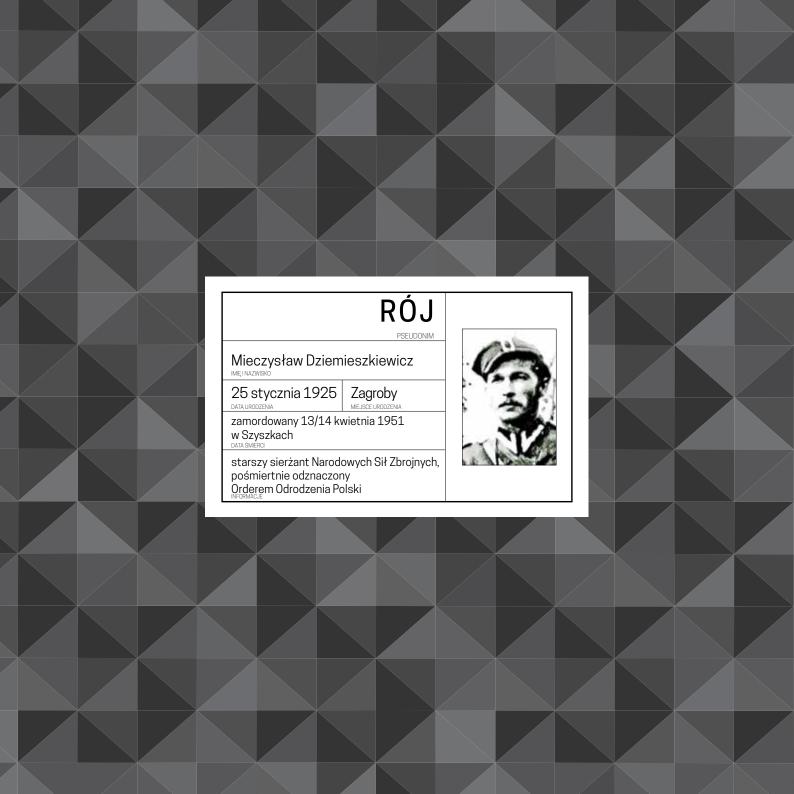
8 stycznia 1919

Markowo-Wólka MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 11 października 1953 w Białymstoku DATA SMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

WARSZYC

Stanisław Sojczyński

30 marca 1910

Rzejowice MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 19 lutego 1947 w Łodzi DATA SMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie awansowany do stopnia generała brygady

Antoni Żubryd

4 września 1918

Sanok MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 24 października 1946 w Malinówce

kapitan Narodowych Sił Zbrojnych

Józef Kuraś

23 paździemika 1915

Waksmund MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 22 lutego 1947 w Nowym Targu

porucznik Batalionów Chłopskich

ŁUPASZKA

Zygmunt Szendzielarz

12 marca 1910

Stryj MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 8 lutego 1951 w Warszawie DATA SMIERCI

major kawalerii Armii Krajowej, pośmiertnie odznaczony Orderem Odrodzenia Polski, awansowany do stopnia pułkownika

Władysław Łukasiuk

16 lutego 1906

Tokary MIEJSCE URODZENIA

zabity 27 czerwca 1949 we wsi Czaje-Wólka,

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

Henryk Flame

DATA URODZENIA

ZAMOZENIA

ZAMOZENIA

ZABYZEGU

DATA SMRERO!

LODATA SMRERO!

LODATA SMRERO!

kapitan Narodowych Sił Zbrojnych

Anatol Radziwonik

20 lutego 1916 Brańsk

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 12 maja 1949

niedaleko wsi Raczkowszczyzna

DATA ŚMIERCI

podporucznik Armii Krajowej

LALEK

Józef Franczak

17 marca 1918

Kozice Górne MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 21 października 1963 w Majdanie Kozic Górnych

sierżant Wojska Polskiego, pośmiertnie odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

Marian Bernaciak

6 marca 1917

Zalesie, k. Ryk

zamordowany 24 czerwca 1946 we wsi Piotrówek

podporucznik Wojska Polskiego, major Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość

Franciszek Majewski

30 marca 1919

Bielsk k. Płocka MIEJSCE URODZENIA

zginął 26 września 1948 w Węgrzynowie

żołnierz Armii Krajowej, Ruchu Oporu Armii Krajowej, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, Narodowych Sił Zbrojnych

Kazimierz Dyksiński

Zimolza MIEJSCE URODZENIA

14 grudnia 1921 Z DATA URODZENIA Zginął 10 czerwca 1954 w Będzyminie DATA ŚMIERCI

żołnierz Ruchu Oporu Armii Krajowej, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, Narodowych Sił Zbrojnych

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce. Na każdej polskiej monecie okolicznościowej znajdują się: nominał wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej napis: Rzeczpospolita Polska rok emisji Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją. Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie: www.nbp.pl/monety Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP. Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami tel.: 22 185 45 96 oraz 22 185 13 03.